

De exploitatie en benutting van sportaccommodaties en de organisatie van sport (WP 5 en WP 6)

Datum geplaatst: 2 februari 2024

Deadline: **dinsdag 14 mei, 14.00 uur**

Inhoud

1	Samenvatting	2
2	Doel subsidieoproep.....	2
2.1	Exploitatie en benutting van sportaccommodaties.....	3
2.1.1	Monitoring ontwikkelingen benutting van sportaccommodaties	4
2.2	Organisatievormen en bedrijfsmodellen in de sport.....	4
2.3	Implementatie van kennis	4
2.4	Achtergrond	5
2.4.1	Wicked problem 5: De sportinfrastructuur wordt te weinig gebruikt (strategisch plan).....	5
2.4.2	Wicked problem 6: De betaalbaarheid van sport staat onder druk (strategisch plan).....	5
2.4.3	MOOI in Beweging.....	5
3	Voorwaarden en verplichtingen	6
3.1	Voorwaarden	6
3.1.1	Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?	6
3.1.2	Staatssteun voorkomen	6
3.1.3	Samenwerking en bijdrage van derden	7
3.1.4	Welk bedrag kunt u aanvragen?	8
3.1.5	Praktische voorwaarden	8
3.2	Verplichtingen	9
4	Beoordeling en prioriteitstelling	9
4.1	Beoordelingsprocedure.....	9
4.2	Relevantiecriteria	9
4.3	Kwaliteitscriteria.....	10
4.4	Prioriteitstelling	11
5	Indienen	11
5.1	Indiening via Mijn ZonMw	11
5.2	Tips.....	11
5.3	Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	11
5.4	Inhoudelijke vragen.....	11
5.5	Technische vragen	11
5.6	Downloads en links.....	12
6	Bijlagen	12
	Bijlage 1 – Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking.....	13

1 Samenvatting

Wie

De aanvraag wordt ingediend door een samenwerkingsverband van minimaal één hogeschool, één universiteit, (vertegenwoordiging van) de sportaanbieder (sportvereniging en ondernemende sport), exploitanten van sportaccommodaties en de lokale en regionale overheid. Een hogeschool of universiteit fungeert als hoofdaanvrager en bestuurlijk verantwoordelijke. Andere samenwerkingspartners zijn mede-aanvrager.

Het samenwerkingsverband bestaat uit onderzoekers met expertise in sport, economie, sociologie en bedrijfskunde. Verder bestaat de projectgroep bij voorkeur uit professionals die verbonden zijn aan sportaanbieders die op verschillende manieren zijn georganiseerd (sportvereniging, ondernemende sportaanbieder) en professionals die verbonden zijn aan een lokale of regionale overheidsinstelling (beleidsbepalend en beleidsuitvoerend). Ook zijn sportfondsen, de VSG en NOC*NSF belangrijke samenwerkingspartners.

Waarvoor

ZonMw wil met deze subsidieoproep bijdragen aan het ontwikkelen van kennis over de exploitatie en benutting van sportaccommodaties en de organisatie van sport. Het doel is om met breed inventariserend, verdiepend en vergelijkend onderzoek inzicht te krijgen in:

- de exploitatie en benutting van sportaccommodaties in Nederland;
- de effectiviteit van verschillende exploitatiemodellen van sportaccommodaties in de praktijk;
- de verschillende organisatievormen en bedrijfsmodellen in de sport.

Wat

In deze subsidieronde kan per subsidieaanvraag maximaal €1.650.000,- worden aangevraagd. Het project start uiterlijk 1 november 2024 en heeft een looptijd van maximaal 34 maanden. Partijen dienen een eigen bijdrage (cofinanciering) te leveren van minimaal 20% van het totale projectbudget, dit kan zowel in cash als in kind worden opgevoerd. Het totale beschikbare subsidiebudget in deze subsidieronde bedraagt €1.650.000,-.

Wanneer

Digitale informatiebijeenkomst (meld je hier aan)	1 maart 2024, 09.30-10.30 uur
Deadline indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	14 mei 2024 om 14.00 uur
Ontvangst commentaar referenten	29 mei 2024
Deadline indienen wederhoor	5 juni 2024
Interview	3 juli 2024
Besluit	Eind augustus
Uiterlijke startdatum	1 november 2024

2 Doel subsidieoproep

ZonMw wil met deze subsidieoproep bijdragen aan het ontwikkelen van kennis over de exploitatie en benutting van sportaccommodaties en de organisatie van sport. Het doel is om met breed inventariserend, verdiepend en vergelijkend onderzoek inzicht te krijgen in:

- de exploitatie en benutting van sportaccommodaties in Nederland;
- de effectiviteit van verschillende exploitatiemodellen van sportaccommodaties in de praktijk;
- de verschillende organisatievormen en bedrijfsmodellen in de sport.

Deze subsidieoproep sluit aan bij twee wicked problems van het programma MOOI in Beweging:

- [De sportinfrastructuur wordt te weinig gebruikt](#) (WP 5)
- [De betaalbaarheid van sport staat onder druk](#) (WP 6)

Het inhoudelijk vertrekpunt voor deze subsidieoproep vormen de strategische plannen en kennis- en innovatiescans die zijn opgesteld voor beide wicked problems (zie [2.4 Achtergrond](#)). Hierin wordt beschreven dat doorontwikkeling van het bestaande systeem goede kansen biedt om deelname aan sport en bewegen (verder) te vergroten. De ontwikkelde kennis draagt bij aan een transitie waarbij de exploitatie en benutting van sportaccommodaties en de organisatie van sport worden verbeterd.

2.1 Exploitatie en benutting van sportaccommodaties

Een goede sportinfrastructuur is een belangrijke voorwaarde om zoveel mogelijk mensen te laten sporten. De tevredenheid over de beschikbare sportaccommodaties in Nederland is hoog. Naast de eigen bijdrage van sporters wordt een groot deel van de kosten voor sport door lokale overheden gedragen. Driekwart van het sportbudget van lokale overheden wordt besteed aan accommodaties. Om zoveel mogelijk mensen te laten sporten is een doelmatige besteding van beschikbaar budget noodzakelijk.

Op landelijk niveau zijn geen cijfers beschikbaar die inzicht geven in de onderbenutting van sportaccommodaties in Nederland. Een deel van de faciliteiten wordt door sportclubs vooral 's avonds en in het weekend wordt gebruikt, terwijl een ander deel van de faciliteiten door het onderwijs juist overdag op doordeweekse dagen wordt gebruikt. Het Mulier Instituut geeft in de monitor [Sportaccommodaties in Nederland 2023](https://www.mulierinstituut.nl/publicaties/27790/sportaccommodaties-in-nederland-2023/)¹ inzicht in het gebruik van en tevredenheid over sportaccommodaties in Nederland. Inzicht in de mate van onderbenutting van de sportinfrastructuur is er op dit moment niet.

Daarnaast is er geen inzicht in mogelijke succesfactoren om tot een optimale benutting van sportaccommodaties te komen. Verbreding van het gebruik van sportaccommodaties voor nieuwe of andersoortige (sport)activiteiten kan bijdragen aan een betere benutting van sportaccommodaties. Specifieke doelgroepen die (nog) niet sporten maar daar wel baat bij hebben, behoren tot potentiële gebruikers. Daarnaast kunnen sportaccommodaties maatschappelijk benut worden. Bij maatschappelijke benutting gaat het om het gebruik van de accommodatie voor bijvoorbeeld onderwijs, kinderopvang, welzijn, zorg en cultuur. Andere vormen van benutting kunnen water- en warmteopslag of opwekking van energie zijn.

In het [strategisch plan van WP 5](#) zijn de volgende knelpunten geïdentificeerd die optimale benutting van sportaccommodaties mogelijk in de weg staan:

- Eigendom, beheer en gebruik zijn vaak in verschillende handen en sportaccommodaties worden op verschillende manieren geëxploiteerd;
- Wet- en regelgeving kan de combinatie van verschillende functies bemoeilijken of zelfs onmogelijk maken;
- De afhankelijkheid van vrijwilligers is groot binnen sportverenigingen. Het ondernemerschap, de bestuurs- en organisatiekracht zijn veelal beperkt;
- Verschil in wensen en behoeften van verschillende (potentiële) gebruikers.

Een betere benutting van de sportaccommodatie heeft niet per definitie een betere financiële exploitatie tot gevolg. Een betere benutting door bijvoorbeeld het creëren van ontmoeting heeft maatschappelijke meerwaarde maar hoeft financieel niets op te leveren. In het Sportakkoord II wordt ingezet op meer kosteneffectieve en maatschappelijk verantwoorde exploitatie van sportaccommodaties. Een van de opgaven hierin is bestuderen hoe kosteneffectieve en maatschappelijk verantwoorde exploitatiemodellen kunnen worden ontwikkeld, verspreid en toegepast, die zorgen dat de accommodatie zoveel mogelijk maatschappelijke waarde oplevert. En dat de toegevoegde waarde van de accommodatie voor andere domeinen duidelijk in beeld komt.

Onderzoek moet inzicht bieden in de kansen en mogelijkheden voor het optimaliseren van de benutting en exploitatie van sportaccommodaties. De centrale kennis- en innovatievragen met betrekking tot de exploitatie en benutting van sportaccommodaties zijn:

- Hoe worden sportaccommodaties in de praktijk benut?
- Welke succesfactoren en knelpunten worden in de praktijk ervaren voor een optimale benutting van sportaccommodaties?
- Hoe kan de sportieve en maatschappelijke benutting van sportaccommodaties worden geoptimaliseerd?
- Welke exploitatiemodellen bestaan in de praktijk?
- Welke succesfactoren, knelpunten en werkende principes van de verschillende exploitatiemodellen worden in de praktijk ervaren?
- Op welke manier kan de financiële en maatschappelijke exploitatie van sportaccommodaties worden geoptimaliseerd?

¹ <https://www.mulierinstituut.nl/publicaties/27790/sportaccommodaties-in-nederland-2023/>

Aanvullend kunnen met dit onderzoek sportaccommodaties worden opgespoord die relatief goed worden benut. Onderdeel van deze subsidieoproep is het delen van praktische informatie over deze 'goede voorbeelden' ter inspiratie met eigenaren, beheerders en gebruikers van sportaccommodaties.

2.1.1 Monitoring ontwikkelingen benutting van sportaccommodaties

Een standaard meetinstrument voor de benutting en exploitatie van sportaccommodaties ontbreekt. Onderdeel van deze subsidieoproep is een verkenning van de behoefte onder doelgroepen zoals gemeenten, exploitanten en sportaanbieders met betrekking tot het beter volgen van ontwikkelingen over de sportieve en maatschappelijke benutting van sportaccommodaties. Aan welke gegevens is behoefte en op welke wijze kan dit worden vormgegeven?

2.2 Organisatievormen en bedrijfsmodellen in de sport

Om zoveel mogelijk mensen te laten sporten zijn naast de hardware (sportaccommodaties), ook de orgware (sportaanbieders, gemeenten, buurtsportcoaches, onderwijsinstellingen, sportbedrijven, ondernemers, etc.) en de software (sportieve en maatschappelijke activiteiten) van belang. Het tweede deel van deze subsidieoproep richt zich op de orgware. De organisatie van het sportaanbod is in belangrijke mate bepalend voor de prijs en kwaliteit. Direct en indirect heeft de organisatie veel invloed op sportdeelname en de maatschappelijke meerwaarde ervan.

De huidige sportaanbieders kennen verschillende organisatievormen en bedrijfsmodellen. De verschillende organisatievormen en bedrijfsmodellen spelen in op (veranderende) wensen van sporters en/of zijn erop gericht om de bezettingsgraad te verhogen en financiële exploitatie te verbeteren. In het [strategisch plan van WP 6](#) worden de volgende aspecten beschreven die van invloed zijn op de verschillende organisatievormen en bedrijfsmodellen:

- Type sportaanbieder (sportverenigingen, ondernemende sportaanbieders, anders georganiseerde sportaanbieders);
- Diversiteit in sportaanbod (verschillende takken van sport);
- Mogelijkheden voor differentiatie in tarieven en sportaanbod voor verschillende doelgroepen;
- Mogelijkheden om in te spelen op flexibele sportbeoefening zonder (veel) verplichtingen en tegen gedifferentieerde tarieven;
- Kwaliteit, begeleiding en organisatie;
- Professionaliteit en ondernemerschap van sportaanbieders;
- De inzet en afhankelijkheid van vrijwilligers.

Onderzoek dient in kaart te brengen welke organisatievormen en bedrijfsmodellen in de praktijk bestaan om deze vervolgens met elkaar te vergelijken. De centrale onderzoeks- en innovatievragen met betrekking tot de organisatie van sport zijn:

- Welke organisatievormen en bedrijfsmodellen bestaan in de praktijk in Nederland?
- Welke overeenkomsten en verschillen zijn er in kwaliteit en continuïteit?
- Wat zijn de sterktes en zwaktes van de verschillende organisatievormen en bedrijfsmodellen?
- Wat kunnen de verschillende organisatievormen en bedrijfsmodellen van elkaar leren?

2.3 Implementatie van kennis

Naast de samenwerking met praktijk en beleid binnen het project is het belangrijk dat kennis breder wordt gedeeld. Maak in uw aanvraag duidelijk hoe kennisoverdracht is georganiseerd, hoe implementatie plaatsvindt en hoe de borging voor de praktijk wordt gerealiseerd. Hierover wordt gedurende de uitvoering afgestemd met ZonMw. ZonMw gaat de komende periode aan de slag met het versterken van de kennisinfrastructuur en community-ontwikkeling rondom beide wicked problems.

De voorgestelde aanpak moet gebaseerd zijn op de eerder genoemde strategische plannen. Uw subsidieaanvraag dient daarnaast aan te sluiten op:

- Resultaten uit eerder onderzoek;
- Eerder uitgevoerd of lopend onderzoek op hetzelfde gebied;
- Actuele (regionale) beleidsontwikkelingen;
- Lopende initiatieven zoals bijvoorbeeld het Sportakkoord II waar wordt ingezet op meer kosteneffectieve en maatschappelijk verantwoorde exploitatie van sportaccommodaties.

Het onderzoek wordt opgezet en uitgevoerd in directe samenwerking met sportaanbieders (sportverenigingen, ondernemende sportaanbieders, anders georganiseerde sportaanbieders),

exploitanten van sportaccommodaties, lokale en regionale beleidsmakers, beleidsuitvoerende partners en andere stakeholders in de sector. De resultaten van het onderzoek moeten landelijk beschikbaar worden gemaakt voor gemeenten, exploitanten en sportaanbieders.

2.4 Achtergrond

2.4.1 Wicked problem 5: De sportinfrastructuur wordt te weinig gebruikt ([strategisch plan](#)).

Een goede sportinfrastructuur is een belangrijke voorwaarde om zoveel mogelijk mensen te laten sporten en bewegen. Nederland heeft een goede sportinfrastructuur met fantastische faciliteiten, zoals sportvelden, -hallen en -zalen. Helaas wordt deze infrastructuur niet optimaal gebruikt. Dat is, gelet op de schaarste aan financiële middelen én de grote druk op de ruimte, problematisch. De oorzaken voor onderbenutting zijn divers. Met name de veranderingen in sportwensen en -voorkeuren vormen een belangrijke factor. Maar er zijn ook belemmeringen in de sfeer van wet- en regelgeving en daarnaast staat scheiding tussen eigendom, beheer en gebruik bij veel accommodaties een optimale exploitatie in de weg. Tot slot hebben de verschillende gebruikers van accommodaties vaak verschillende wensen en behoeften die niet op elkaar aansluiten.

Tegelijkertijd is er op dit moment een transitie gaande die tot een betere benutting en exploitatie van sportaccommodaties leidt. De verschillende stakeholders begrijpen elkaar steeds beter en zien meer en meer de overeenkomsten in belangen. Daarnaast groeit de publiek-private samenwerking rond sportaccommodaties en multifunctioneel gebruik. Een oplossing voor het wicked problem kan mogelijk gevonden worden in navolging van goede voorbeelden en verdere aanpassing(en) van het bestaande systeem.

2.4.2 Wicked problem 6: De betaalbaarheid van sport staat onder druk ([strategisch plan](#)).

Een sportaanbod van goede kwaliteit dat mensen uitnodigt om te gaan en blijven sporten op een manier die waardevol is voor het individu én voor de samenleving is belangrijk om zoveel mogelijk mensen te laten sporten en bewegen. Een passend sportaanbod zorgt ervoor dat sport toegankelijk is voor iedereen die dat wil, op een manier die bij hem/haar past. De sportvraag en het sportaanbod worden benaderd vanuit drie invalshoeken die met elkaar samenhangen maar ook in een gespannen relatie tot elkaar staan. Het zijn de drie externe factoren die in belangrijke mate bepalen hoe de sport wordt aangeboden, of mensen kunnen, gaan en blijven sporten, hoe ze de sportbeoefening ervaren en hoeveel profijt de samenleving hiervan heeft: **prijs, kwaliteit en organisatie**.

Met name voor mensen met minder financiële draagkracht kan **de prijs** een drempel opwerpen om te gaan sporten. Maar kosten zijn meestal niet het grootste probleem. Er zijn echter weinig harde onderzoeksgegevens over betalingsbereidheid of prijselasticiteit. Naast de prijs zijn de **kwaliteit** (o.a. verantwoorde begeleiding, flexibel aanbod en inclusiviteit) en de **organisatie** (m.n. beschikbaarheid en inzetbaarheid van deskundig kader) van het sportaanbod bepalend voor sport- en beweegdeelname. Om de sport- en beweegdeelname structureel te verhogen en met sport meer maatschappelijke impact te genereren is duurzame versterking van het sportaanbod noodzakelijk. De sportsector is in de afgelopen decennia sterk gegroeid en veranderd. De doorontwikkeling van het bestaande systeem biedt goede kansen om de deelname aan sport en bewegen (verder) te vergroten.

Het Mulier Instituut heeft in mei 2023 een kennis- en innovatiescan opgesteld voor beide wicked problems:

- [Onderbenutting van sportaccommodaties](#) (WP 5)
- [Betaalbaarheid van sport](#) (WP 6)

2.4.3 MOOI in Beweging

De visie van [MOOI in Beweging](#) is een Nederland waar sport en bewegen altijd en overal kan, voor iedereen bereikbaar is, waarin sport verbindt en leuk, veilig en inclusief is. Het ZonMw programma draagt hieraan bij door een beweging op gang te brengen die ertoe leidt dat onderzoeks- en innovatietrajecten steeds meer en beter bijdragen aan maatschappelijke uitdagingen waar de samenleving en de sport- en beweegsector voor staan. Er zijn door het veld en de opdrachtgevers zes wicked problems² geprioriteerd die het inhoudelijk kader vormen van MOOI in Beweging:

² Wicked problems zijn uitdagingen waar de samenleving en de sport- en beweegsector voor staan en die blijven voortduren zonder dat een oplossing in zicht is. Complexiteit, verschillende belangen en onzekerheid kenmerken wicked problems. Een

- Bewoners in aandachtswijken sporten minder;
- Kinderen en jongeren bewegen minder en hun motoriek gaat achteruit;
- Sport en bewegen wordt te weinig ingezet binnen de gezondheidszorg;
- Vergroten en zichtbaar maken van maatschappelijk waarde topsport;
- De sportinfrastructuur wordt te weinig gebruikt;
- De betaalbaarheid van sport staat onder druk.

Daarnaast zijn er [drie dwarsdoorsnijdende thema's](#) vastgesteld die voor elk wicked problem relevant kunnen zijn:

- Integraal samenwerken en de klant centraal;
- Techniek en data benutten;
- Een veilig sportklimaat creëren.

3 Voorwaarden en verplichtingen

Bij het aanvragen van subsidie bij ZonMw zijn er rechten, voorwaarden en verplichtingen om rekening mee te houden. Deze volgen uit de [Algemene wet bestuursrecht \(Awb\)](#). Titel 4.2 van de Awb bevat specifieke bepalingen die van toepassing zijn op subsidies van ZonMw. Daarnaast zijn de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) van toepassing.

3.1 Voorwaarden

Uw subsidieaanvraag moet aan onderstaande voorwaarden voldoen om in behandeling te kunnen worden genomen.

3.1.1 Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?

De volgende partij(en) kunnen aanspraak maken op (een gedeelte van de) subsidie:

- De aanvraag wordt ingediend door een samenwerkingsverband van minimaal één hogeschool, één universiteit en (vertegenwoordiging van) de sportaanbieder (sportvereniging en ondernemende sport), de exploitant en de lokale en regionale overheid. Een hogeschool of universiteit fungeert als hoofdaanvrager en bestuurlijk verantwoordelijke. Andere samenwerkingspartners zijn mede-aanvrager.

3.1.2 Staatssteun voorkomen

ZonMw verstrekt geen subsidie als dit leidt of kan leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun³. Voor deze subsidieronde geldt daarom de volgende staatssteunmaatregel:

Daadwerkelijke samenwerking

Wanneer ondernemingen⁴ en onderzoeksorganisaties samenwerken aan het project, bestaat het risico dat de subsidie als ongeoorloofde staatssteun wordt beschouwd. Volgens paragraaf 2.2.2 Kaderregeling O&O&I⁵ is er geen sprake van (ongeoorloofde) staatssteun als de samenwerkende partijen aan bepaalde voorwaarden voldoen. Wanneer zij aan die voorwaarden voldoen, is sprake van 'daadwerkelijke samenwerking'. Zie voor de voorwaarden en toelichting [Bijlage 1 – Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking](#).

Om aan de voorwaarden van daadwerkelijke samenwerking te kunnen voldoen, kunnen de projectactiviteiten alleen starten nadat een samenwerkingsovereenkomst geaccepteerd is door ZonMw en ondertekend is door alle betrokken samenwerkingspartijen. De projectactiviteiten mogen dus niet eerder starten.

Let op: het is niet mogelijk is om na de ondertekende samenwerkingsovereenkomst nieuwe organisatie(s) toe te (laten) voegen aan het samenwerkingsverband.

Meer informatie over staatssteun vindt u op de ZonMw-webpagina [Vrijstellingverordeningen staatssteun](#).

doorbraak op systeemniveau is nodig die niet zonder een gezamenlijke inspanning van belanghebbenden uit diverse sectoren en met diverse (ook ongebruikelijke) perspectieven tot stand komt.

³ Artikel 107 VWEU.

⁴ Een onderneming in de zin van het EU staatssteunrecht betreft elke eenheid die een economische activiteit uitvoert, ongeacht rechtsvorm of wijze van financiering.

⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627\(01\)&rid=7](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627(01)&rid=7)

3.1.3 Samenwerking en bijdrage van derden

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van partijen. Daarbij geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden of kunnen leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun of als daardoor niet aan de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) of voorwaarden van de subsidieoproep kan worden voldaan.

Het consortium bestaat bij voorkeur uit onderzoekers met expertise in sport, economie, sociologie en bedrijfskunde. Wat betreft de betrokkenheid van het hbo dient uit de aanvraag duidelijk te worden of en hoe er een relatie is met de SPRONG MOOI groep en kennisontwikkeling die van daaruit plaatsvindt. Uitgangspunt is dat hogescholen vanuit hun praktijkgerichte onderzoek aanpak een belangrijke bijdrage leveren aan het project. Hiervoor kan contact opgenomen worden met Steven Vos, projectleider SPRONG MOOI (steven.vos@fontys.nl).

Verder is het belangrijk dat de projectgroep bestaat uit professionals die verbonden zijn aan sportaanbieders die op verschillende manieren zijn georganiseerd (sportvereniging, ondernemende sportaanbieder) en professionals die verbonden zijn aan een lokale of regionale overheidsinstelling (zowel beleidsbepalend als beleidsuitvoerend). Sportfondsen zijn ook een interessante partij om de samenwerking mee op te zoeken.

In het Sportakkoord II wordt ingezet op meer kosteneffectieve en maatschappelijk verantwoorde exploitatie van sportaccommodaties. Samenwerking met gemeenten die participeren in onderzoeken en experimenten op dit gebied is een pre. Daarnaast zijn de VSG en NOC*NSF belangrijke samenwerkingspartners.

Samenwerking met 'unusual suspects' die niet direct bij het sport- en beweegveld betrokken zijn wordt gestimuleerd. Wat betreft implementatiekennis kan worden aangesloten op de expertise binnen het [Implementatienetwerk Sport en bewegen](#).

Tot slot is mogelijke samenwerking met het Kenniscentrum Sport en Bewegen, het Sportinnovator netwerk en Sport Data Valley is verkend.

- Het [Kenniscentrum Sport en Bewegen](#) kan mogelijk een ondersteunende rol spelen bij onder meer het delen en verspreiden van kennis richting praktijk en beleid. Neem hiervoor contact op met Cees Vervoorn, via cees.vervoorn@kenniscentrumsportenbewegen.nl of 06- 51072868.
- Het Sportinnovator netwerk bestaat naast het landelijk team uit ondernemers en innovatoren en [20 gecertificeerde innovatiecentra](#) met elk hun unieke expertise. Dit zijn mogelijk interessante samenwerkingspartners voor het verbinden met of verder brengen van innovaties in sport en bewegen. Meer informatie is in te winnen via info@sportinnovator.nl.
- [Sport Data Valley](#) vormt de landelijke data-infrastructuur en biedt verschillende mogelijkheden voor onderzoekers en partnerorganisaties om in te zetten in onderzoek en/of innovatie. Afstemming over hoe Sport Data Valley eventueel ingezet kan worden ten gunste van het project kan met Margot van Beusekom, via margot@sportdatavalley.nl of 06-53798153.

Uit de subsidieaanvraag en begroting moet duidelijk naar voren komen:

- Met welke partijen samengewerkt wordt. Beschrijf per partij op welke manier deze actief bijdraagt aan het project; dit zijn in elk geval partijen die op de begroting voorkomen als een partij die aanspraak wenst te maken op een deel van de subsidie. Ook partijen die voor eigen rekening en risico actief bijdragen maken onderdeel uit van de samenwerking.
- Met welke partij(en) een sponsorovereenkomst zal worden aangegaan en wat de in-natura of geldelijke bijdrage is.
- Welke partijen worden ingehuurd of indien dit nog niet bekend is, voor welke activiteiten wordt voorzien dat dit door derden zal worden uitgevoerd en de daarvoor te maken kosten (inclusief btw). Zie voor meer informatie en de voorwaarden voor inhuur/opdracht de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerking en sponsoring moeten definitief geregeld zijn bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag.

Letter of Commitment

Omdat ZonMw zeker wil weten dat samenwerkende partijen/sponsors van een project zich juridisch hebben verplicht tot de toegezegde bijdrage, is een Letter of Commitment per samenwerkende partij/sponsor bij het indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag verplicht. Gebruik hiervoor het voorbeeld op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerkings- en sponsorovereenkomst

Op de [ZonMw-webpagina Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#) vindt u meer informatie over de verschillende vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht) met voorbeeldovereenkomsten als hulpmiddel bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij horende uitleg. De op deze webpagina en in de uitleg genoemde voorwaarden maken integraal onderdeel uit van deze subsidieoproep. ZonMw vraagt na honorering een concept samenwerkings- en/of sponsorovereenkomst(en) op en verleent de subsidie op voorwaarde dat de overeenkomst(en) door haar geaccepteerd wordt/worden.

3.1.4 Welk bedrag kunt u aanvragen?

In deze subsidieronde

- Kan maximaal €1.650.000,- worden aangevraagd. Het project start uiterlijk 1 november 2024 en heeft een looptijd van maximaal 34 maanden.
- Dienen partijen een eigen bijdrage (cofinanciering) te leveren van minimaal 20% van het totale projectbudget, dit kan zowel in cash als in kind worden opgevoerd.
- Mogen accountantskosten tot een maximum van €3.500,- bij projecten van €125.000,- of meer opgenomen worden in de begroting. Door de wijziging van de Algemene subsidiebepalingen ZonMw per 1 april 2022 moet er na afronding van een project van €125.000,- of meer naast de financiële eindverantwoording ook een controleverklaring van een accountant aangeleverd worden. Universiteiten en universitair medische centra mogen accountantskosten niet opnemen in de begroting. Met deze instellingen zijn aparte afspraken gemaakt over de vereiste accountantsverklaring. Neem hiervoor contact op met uw financiële afdeling.

Het totale beschikbare subsidiebudget in deze subsidieronde bedraagt €1.650.000,-.

Indien u volgens de volledig gouden Open Access route publiceert, mag u kosten voor Open Access publicaties opnemen in de projectbegroting. Dit kan tot een maximumbedrag van €5.000,-. In de begroting neemt u 'Open Access' als aparte budgetregel op. Zie voor meer informatie over Open Access hoofdstuk 3.1 en de ZonMw-webpagina [Open Access](#).

3.1.5 Praktische voorwaarden

- Schrijf uw aanvraag in het Nederlands.
- Reserveer minimaal 5% van uw projectbudget voor communicatie en implementatie. Neem dit op in de begroting bij de uitgewerkte subsidieaanvraag.
- Reserveer minimaal 15% van uw projectbudget voor organisatiekosten en het betrekken van specifieke expertise en praktijkpartners of eindgebruikers, die niet zozeer als mede-aanvrager onderdeel uitmaken van de samenwerking bij aanvang van het project. Neem dit op in de begroting bij de uitgewerkte subsidieaanvraag.
- Ureninzet ten behoeve van het project vanuit het Kenniscentrum Sport en Bewegen, Sportinnovator en Sport Data Valley die aansluit op de kernactiviteiten van deze organisaties is niet subsidiabel en wordt niet in de begroting opgenomen.
- De volgende bijlage(n) zijn verplicht om toe te voegen:
 - Projectbegroting ([Format: DAEB 2023](#));
 - Wanneer er sprake is van samenwerking en/of sponsoring: [een Letter of Commitment](#).
- Optionele bijlage: max 2 A4 met figuren en tabellen.

Extra bijlagen zijn niet toegestaan.

3.2 Verplichtingen

Verplichtingen zijn van toepassing wanneer u een subsidie krijgt toegekend. Hiervoor volgt ZonMw de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#). Daarnaast zijn ook de volgende verplichtingen van toepassing:

- **Open Access**
Alle publicaties die voortkomen uit (wetenschappelijk) onderzoek dat geheel of gedeeltelijk door ZonMw gefinancierd is, moeten Open Access beschikbaar gesteld worden (conform ZonMw Open Access beleid). ZonMw accepteert verschillende Open Access routes. Naast artikelen, moedigt ZonMw ook aan om andere type (wetenschappelijke) publicaties Open Access beschikbaar te stellen (zoals *monographs*, boeken, *conference proceedings* en *grey literature*), maar ook onderzoeksdata en kennisproducten van praktijkgericht onderzoek (zoals modellen, protocollen, prototypen, digitale tools, demonstraties). Voor meer informatie over het ZonMw Open Access beleid, de volledige voorwaarden en mogelijkheden, verwijzen we u naar [onze website](#).
- **Voorwaarden voor valorisatie**
ZonMw streeft naar brede toegankelijkheid van door haar gesubsidieerde projecten, daarom, dienen de [tien principes voor Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren](#) (MVL) te worden toegepast bij licentiëring van resultaten. Beschrijf indien van toepassing hoe aanspraak op intellectueel eigendom is geregeld met samenwerkende partijen en eventueel derden. Geef ook aan hoe deze partijen de tien principes zullen naleven.
- **Afstemming en samenwerking**
Binnen het programma MOOI in Beweging wordt voor de betaalbaarheid van sport (WP 6) de komende periode ingezet op kennisontwikkeling op de volgende onderwerpen:
 - Aanpak, ervaringen en effecten professionalisering sportaanbod (WP 5 en WP 6)
 - De exploitatie en benutting van sportaccommodaties en de organisatie van sport (WP 5 en WP 6)
 - Fysieke experimenteeromgevingen (WP 5 en WP 6)Over de uitvoering van bovenstaande projecten wordt gedurende de uitvoering onderling en met ZonMw afgestemd. ZonMw faciliteert deze afstemmingsmomenten.

4 Beoordeling en prioriteitstelling

4.1 Beoordelingsprocedure

Voor de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar de infographic [‘in 10 stappen subsidie aanvragen’](#) en naar de [procedurebrochure aanvragers](#). De beoordelingsprocedure van de subsidieaanvraag bestaat uit een schriftelijke beoordeling van de kwaliteit van de aanvraag door referenten, de mogelijkheid tot schriftelijk wederhoor en een eindbeoordeling door de programmacommissie. De programmacommissie beoordeelt de relevantie, kwaliteit en begroting van alle aanvragen. U wordt uitgenodigd voor een interviewvergadering om de aanvraag en het wederhoor nader toe te lichten en vragen te beantwoorden van de commissie. Een interview is onderdeel van het beoordelingstraject van uw subsidieaanvraag. Van het interview wordt een geluidsopname gemaakt. Na afloop van de beoordelingsprocedure wordt de geluidsopname vernietigd.

Hieronder staan relevantie- en kwaliteitscriteria die van toepassing zijn.

4.2 Relevantiecriteria

- **Relevantie**
Beschrijf duidelijk hoe de te verwachten resultaten en/of opbrengsten bijdragen aan het doel van de subsidieoproep en een mogelijke oplossing voor WP 5 en WP 6. De gestelde kennisvragen zijn uitgewerkt in onderbouwde deelvragen. Beschrijf in welke mate het project aansluit bij de praktijk, de uitdagingen die in de praktijk leven en bestaande structuren, organisaties en beleid. Beschrijf tot slot hoe wordt aangesloten op eerder en lopend onderzoek en welke verdieping of vernieuwing plaatsvindt.
- **Participatie**
Beschrijf hoe u belanghebbenden die beschikken over ervaringsdeskundigheid betreft bij het project. Met ‘betrekken’ bedoelen we concreet naast raadplegen of advies inwinnen bij voorkeur ook concreet samenwerken aan kennisontwikkeling en innovatie en (mee)beslissen van betrokkenen bij het opstellen van de subsidieaanvraag en het uitvoeren van het project.

- **Toegang tot data**
ZonMw stimuleert optimaal gebruik van data. Beschrijf in uw uitgewerkte subsidieaanvraag hoe u gebruik maakt van bestaande databestanden en/of onderbouw de noodzaak van nieuwe dataverzameling. Geef ook aan of en hoe u aansluit bij Sport Data Valley en hoe u van plan bent toekomstige data/resultaten FAIR te delen. Houd bij de planning en begroting van uw project rekening met de kansen en vereisten met betrekking tot [FAIR data en datamanagement](#). Indien u geen data verzamelt, vermeld dit dan in uw subsidieaanvraag.
- **Innovatie**
Verandering is vaak alleen mogelijk als patronen en 'oude' gewoonten worden doorbroken en veelbelovende ontwikkelingen worden versterkt. Beschrijf hoe het voorgestelde plan daadwerkelijk kan zorgen voor vernieuwing.
- **Impact**
Projecten die ZonMw financiert moeten impact hebben. Nieuwe kennis en kunde moeten gebruikt worden in praktijk, beleid, onderwijs en/of verder onderzoek. Beschrijf de potentiële impact van de nieuwe kennis voor de praktijk. Geef daarnaast duidelijk aan hoe de kennisoverdracht is georganiseerd, hoe implementatie plaatsvindt, hoe de borging voor de praktijk wordt gerealiseerd en hoe stakeholders en intermediairs daarin betrokken zijn. Beschrijf de activiteiten om de kennis in de praktijk te laten landen.

4.3 Kwaliteitscriteria

- **Probleemstelling en doelstelling**
Beschrijf kort en bondig de doelstelling(en) van het project. Let daarbij op helderheid, reikwijdte en originaliteit.
- **Plan van aanpak**
Beschrijf en onderbouw het ontwerp van het onderzoeksproject, de gekozen onderzoeksmethoden en analysetechnieken en de beoogde uitkomsten. Uit deze beschrijving wordt duidelijk hoe de methoden aansluiten bij de doelstelling en het onderzoeksveld en op welke manier de onderzoeksmethoden zorgen voor betrouwbare resultaten. Beschrijf welke concrete activiteiten door wie uitgevoerd worden, geef hierbij een indicatie van de tijd/fase van het project. Beschrijf hoe de activiteiten aansluiten bij de doelstelling en de praktijk.
- **Haalbaarheid**
Maak aannemelijk dat het doel van de subsidieaanvraag binnen de gestelde tijd wordt bereikt met de beschikbare expertise, menskracht, faciliteiten en middelen. Neem hierin ook de aansturing van het consortium mee. Zorg voor een balans tussen SMART formulering en ruimte om tussentijds bij te sturen en andere accenten te leggen. Laat zien op welke manier bijsturing mogelijk is en wordt georganiseerd. Beschrijf de mogelijke risico's en hoe deze worden beheerst.
- **Expertise en ervaring**
Beschrijf hoe de samenstelling van de projectgroep bijdraagt aan de kwaliteit van uw project. Zorg ervoor dat passende expertise wat betreft onderzoek, innovatie en implementatie betrokken is. In de projectgroep zijn naast deskundigen die het sport- en beweegveld goed kennen ook 'unusual suspects' uit andere sectoren en/of onderzoek disciplines betrokken. Maak duidelijk wie op welke wijze bij het onderzoeksproject is betrokken. Beschrijf de samenhang, complementariteit en diversiteit van de partners. Daarnaast zijn de taken en rollen van de projectleider en andere betrokkenen helder uitgewerkt en sluiten aan bij het doel van het project. Er is duidelijk welke eventuele aanvullende ervaring of expertise nog wordt beoogd in de projectgroep. Tot slot is helder uitgewerkt of en welke rol het Kenniscentrum Sport en Bewegen, het Sportinnovator netwerk en Sport Data Valley spelen.

4.4 Prioriteitstelling

De onderlinge weging van relevantie en kwaliteit gebeurt aan de hand van de volgende prioriteringsmatrix:

Relevantie \ Kwaliteit	Zeer relevant	Relevant	Laag relevant	Onvoldoende relevant
Zeer goed	1	4	Afwijzen	Afwijzen
Goed	2	5	Afwijzen	Afwijzen
Voldoende	3	6	Afwijzen	Afwijzen
Matig	Afwijzen	Afwijzen	Afwijzen	Afwijzen
Onvoldoende	Afwijzen	Afwijzen	Afwijzen	Afwijzen

Wanneer na toepassing van de prioriteringsmatrix het aantal honoreerbare aanvragen het beschikbare budget overstijgt, dan zal de commissie de volgende aanvullende afwegingsgronden hanteren:

- Beoordelingscriterium Expertise en ervaring
- Beoordelingscriterium Impact

5 Indienen

5.1 Indiening via Mijn ZonMw

Subsidieaanvragen kunnen uitsluitend door de hoofdaanvrager ingediend worden via het online indiensysteem van ZonMw ([Mijn ZonMw](#)). Sluitingsdatum voor het indienen uitgewerkte subsidieaanvraag is dinsdag 14 mei, om 14.00 uur.

Het gehele tijdpad voor deze subsidieronde kunt u [hier](#) zien.

5.2 Tips

Als u nog niet eerder met Mijn ZonMw heeft gewerkt, moet u zich eerst registreren als 'Nieuwe gebruiker'. Zie voor meer informatie de [Handleiding Mijn ZonMw](#).

We raden u aan om, voordat u uw aanvraag digitaal indient, een Word-versie van uw aanvraag te printen (via Mijn ZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw aanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar Mijn ZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in Mijn ZonMw zelf corrigeren.

5.3 Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag

De '[Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)' moet ondertekend worden door de bestuurlijk verantwoordelijke en de hoofdaanvrager. De ondertekende verklaring kan toegevoegd worden aan de aanvraag in Mijn ZonMw of per mail gestuurd worden naar ZonMw, sportenbewegen@zonmw.nl. De verklaring moet uiterlijk één week na indiening binnen zijn.

5.4 Inhoudelijke vragen

Neem voor inhoudelijke vragen contact op met: Lianne van Horen, +31 634577433 of via sportenbewegen@zonmw.nl.

5.5 Technische vragen

Neem voor technische vragen over het gebruik van het online indiensysteem van ZonMw contact op met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 76, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer, zodat we indien nodig contact met u kunnen opnemen.

5.6 Downloads en links

Op de ZonMw website leest u meer over:

- de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#)
- [‘in 10 stappen subsidie aanvragen’](#)
- [Wat dien ik in](#)
- [Format begroting \(Daeb 2023\)](#)
- [Voorwaarden en Verplichtingen](#)
- [Beoordeling van subsidieaanvragen](#)
- [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#)
- [FAIR datamanagement](#)
- [Open Access](#)
- [Implementatie en impact](#)
- [Handleiding Mijn ZonMw](#)
- [Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)
- <https://mooibeweging.nl/>
- <https://mooibeweging.nl/wicked-problem-5/>
- <https://mooibeweging.nl/wicked-problem-6/>

6 Bijlagen

- [Bijlage 1 – Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking](#)

Bijlage 1 – Staatssteun – Daadwerkelijke Samenwerking

Daadwerkelijke samenwerking moet tot uiting komen in een vastgelegde inhoudelijke betrokkenheid bij de samenwerking. Deelnemers dienen daadwerkelijk deel te nemen aan de samenwerking door invloed te hebben op het ontwerp en de uitvoer van de samenwerking, de financiële risico's te delen, op afstand van elkaar te staan (onafhankelijkheid) en actief bij te dragen aan het management van de samenwerking. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten – en uitbesteding – kwalificeren naar hun aard niet als daadwerkelijke samenwerking.

Daadwerkelijke samenwerkingsvereisten [paragraaf 2.2.2 Kaderregeling O&O&I](#):

1. Het betreft een samenwerking tussen
 - a. ten minste twee onafhankelijke partijen;
 - b. waarvan ten minste één partij die voldoet aan de definitie van onderzoeksorganisatie⁶ en één partij die kwalificeert als onderneming, die
 - c. op basis van een in het projectvoorstel beschreven taakverdeling (project governance) een gemeenschappelijke doelstelling nastreven en
 - d. samen de omvang van het samenwerkingsproject bepalen en bijdragen aan de tenuitvoerlegging ervan en
 - e. de daaraan verbonden financiële, technologische, wetenschappelijke en andere risico's delen en
 - f. duidelijke omschrijving van de activiteiten per projectpartij in werkpakketten en een bijbehorende duidelijke begroting, waarin duidelijk wordt welk deel van de subsidie op welk deel van de activiteiten en werkpakketten betrekking heeft, en
 - g. de projectresultaten delen, en
 - h. waarbij de activiteiten vallen binnen de primaire activiteiten van een onderzoeksorganisatie, zijnde:
 - i. opleiding
 - ii. onafhankelijk onderzoek of ontwikkeling.
2. Een of meer partijen kunnen de volledige kosten van het project dragen (mede middels verkrijging van subsidie) en zodoende de andere partijen bevrijden van de aan het project verbonden financiële risico's.
3. De beoogde activiteiten vallen binnen de categorieën fundamenteel, industrieel onderzoek en/of experimentele ontwikkeling.⁷
4. De hierboven genoemde onderdelen moeten voor aanvang van het project zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst die aan bovenstaande voorwaarden voldoet.
5. Hiervan uitgesloten zijn definitieve overeenkomsten over de marktwaarde van de ontstane intellectuele-eigendomsrechten en de waarde van bijdragen aan het project.
6. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten worden niet geacht vormen van samenwerking te zijn.

Voorwaarden Subsidieaanvraag

In uw subsidieaanvraag dienen de volgende aspecten duidelijk omschreven te worden. Geef duidelijk aan welke partijen deelnemen in de daadwerkelijke samenwerking en welke partijen in dit verband voor haar activiteiten subsidie aanvragen.

Omschrijf per samenwerkende partij:

- of dit een onderzoeksorganisatie of onderneming (niet-onderzoeksorganisatie) betreft
- welke rollen en taken de partij heeft binnen de samenwerking
- welke activiteiten door partij zullen worden uitgevoerd
- welk deel van de subsidie beoogd is voor welke partij (begroting)

EN

- Op welke manier de (hoofd-)activiteit voldoet aan de criteria van fundamenteel of industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling.
- in een verklaring dat partijen financieel en juridisch onafhankelijk van elkaar zijn

⁶ Par. 1.3 onder ee) [Kaderregeling O&O&I](#)

⁷ Par. 1.3 onder jj), m) en q) [Kaderregeling O&O&I](#)

Voorwaarden samenwerkingsovereenkomst

Om aan de voorwaarden van daadwerkelijke samenwerking te kunnen voldoen, kunnen de projectactiviteiten alleen dan starten nadat de samenwerkingsovereenkomst geaccepteerd is door ZonMw en ondertekend is door alle betrokken samenwerkingspartijen.

Op de ZonMw website kunt u meer informatie vinden over de voorwaarden en een voorbeeld overeenkomst vinden. U wordt dringend geadviseerd gebruik te maken van het voorbeeld, dit is opgesteld in lijn met de vereisten voor daadwerkelijke samenwerking. Zie voor meer informatie en voorwaarden de [ZonMw website](#).

In de samenwerkingsovereenkomst moet onder andere een bepaling inzake intellectuele eigendomsrechten opgenomen worden. Deze bepaling regelt dat:

- de resultaten van de samenwerking die geen intellectuele eigendomsrechten opleveren breed verspreid worden;
- de uit het samenwerkingsproject ontstane intellectuele-eigendomsrechten aan de verschillende samenwerkende partijen worden toegekend op een wijze die een passende afspiegeling is van de werkzaamheden. Het uitgangspunt daarbij is 'uitvinder is eigenaar';
- de onderzoeksorganisatie(s) een vergoeding ontvangt bij overdracht of licensering van haar (gedeelde-) intellectuele-eigendomsrechten aan de onderneming(en) die gelijkwaardig is aan de marktprijs. Bepaling van een marktconforme prijs kan niet op voorhand worden vastgesteld en dient op arm's length-voorwaarden plaats te vinden.

U moet tijdig een definitieve maar nog niet ondertekende versie van de samenwerkingsovereenkomst aanleveren die voldoet aan genoemde voorwaarden voor beoordeling door ZonMw.

Uitvoering Project

Het gehele project moet worden uitgevoerd met inachtneming van de vereisten voor daadwerkelijke samenwerking. Als niet of niet langer (deels) aan die vereisten wordt voldaan, bestaat het risico op verstrekking van onrechtmatige staatssteun aan betrokken ondernemingen en zal (dat deel van) de subsidie niet verstrekt of ingetrokken kunnen worden.

Let op: het is niet mogelijk is om na de ondertekende samenwerkingsovereenkomst nieuwe organisatie(s) toe te (laten) voegen aan het samenwerkingsverband.